

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 5. august 2020 blev i sag nr. 93549:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klage af 15/3 2019 har klageren bl.a. anført:

"Jeg vil gerne klage over PFA har stoppet udbetaling af erhvervsevnetabspension pr 1.11.2018

En fredag i oktober 2018 modtog jeg et brev fra [advokat] hvor han på PFA vegne meddelte at de stoppede min pension på baggrund af overvågning af mig i en kortere periode samt et muligt krav om tilbagebetalingspligt. Overvågningsmateriale var vedlagt.

Jeg skrev efterfølgende med advokaten for at spørge til klage mulighed og fik oplyst at jeg skulle klage direkte til Ankenævnet eller til ham.

Jeg tog selv kontakt til en advokat for evt. at få dem til at føre min sag og for at få svar på nogle spørgsmål og fik der at vide at jeg skulle klage til PFA først hvilket jeg gjorde den 20.1.19 Den 28.1.19 fik jeg afslag på min klage.

Udover PFA har stoppet mine pensionsudbetalinger og bidragsfritagelse så har de også spærret alt så jeg ikke kan se hvilket beløb der står på min opsparing. Jeg kan kun se der står et stort rundt 0.

Jeg har gentagne gange både telefonisk og skriftligt spurgt PFA om hvilke regler der er ifht hvad man må foretage sig i fritiden når man modtager fuld erhvervsevnetabspension men de har aldrig svaret. Ligeledes har jeg også gjort PFA opmærksom på at jeg aldrig har fået udleveret noget materiale om hvilke regler der skal følges for af modtage erhvervsevnetabspension.

Ankenævnet for Forsikring

2.

93549

Jeg nægter ikke at have foretaget mig nogle af de ting de har overvåget mig gøre og der er ikke noget jeg ville have gjort anderledes. Jeg må også bare konstatere at de ting jeg foretager mig nu i min fritid ikke er anderledes fra dem jeg ville have foretaget mig hvis jeg havde taget imod den førtidspension som kommunen ville sende mig på for mange år siden. Jeg aner bare stadig ikke hvad det er jeg har så gjort forkert så min pension er blevet stoppet. Hvad må man og hvad må man ikke foretage sig i sin fritid?!

Efter en bilulykke i august 2002 blev jeg i 2004 af ASK/AES tilkendt et erhvervsevnetab på 50% og en mengrad på 12% som året efter blev ændret til hhv 60% og 25%. En afgørelse PFA fulgte og efterfølgende udbetalte halv erhvervsevnetabspension efter samt halv bidragsfritagelse på. I 2009 ændrede ASK/AES mit erhvervsevnetab til 65% og mengraden til 25%.

Igen fulgte PFA deres afgørelse og udbetalte efterfølgende fuld erhvervsevnetabspension og fuld bidragsfritagelse. PFA har altså alene brugt de oplysninger fra kommune, læger og speciallæger som ASK/AES har indhentet og de speciallæger som ASK/AES har sendt mig til.

På grund af bilulykken kan jeg pludselig miste balancen og knække sammen i benene eller falde hvilket - indtil videre - har resulteret i en brækket venstre skulder med operation for at sætte den sammen og efterfølgende reoperation for at tage skinne og skruer ud da de gnavede sig ind i mine knogler. Derudover her jeg i et fald ødelagt mit højre knæ som har resulteret i et brud bag på knæskallen samt en overdrevet menisk samt ødelagt ledbånd og forreste korsbånd hvilket jeg også er blevet opereret for. Har dog ikke fået nyt korsbånd så mit knæ er lidt løst og ryger ofte i yderstilling hvilket senest i december har sendt mig på hospitalet med efterfølgende behandling med knæskinne. Både skulder og knæ skaderne er kommet til efter min sag har været i ASK/AES og efter PFA begyndte at udbetale pension til mig.

Hvert år har jeg udfyldt helbredsskema fra PFA så godt og fyldestgørende som det har været muligt og her de seneste par år anført at jeg har fået en forværring i mit helbred pga. skulder og knæ. Jeg har ad flere omgange både telefonisk og skriftligt gjort PFA opmærksom på at der var mange af spørgsmålene i skemaerne der var irrelevante for mig og som jeg havde svært ved at svare på men fik af vide at jeg bare skulle udfylde skemaet så godt jeg kunne og hvis der var noget de var i tvivl om så ville de kontakte mig hvilket de ikke har gjort men i stedet for har de sat overvågning på mig. Jeg har også både forespurgt PFA og deres advokat skriftligt om hvad incitamentet har været til at overvåge mig men det har hverken PFA eller deres advokat ønsket at oplyse mig om.

I 2016 blev jeg endnu engang bedt om at udfylde helbredsskemaet hvilket jeg gjorde. Efterfølgende fik jeg brev om at PFA havde brug for yderligere oplysninger i form af lægeattest fra egen læge og de sidste to års skattepapirer hvilket jeg indsendte og så fik jeg endnu et brev om at de stadig havde brug for yderligere oplysninger nu i form af en speciallægeerklæring.

Jeg tillod mig at stille spørgsmål om hvorfor de netop ville sende mig til en speciallæge i Ortopædkirurgi og om hvorfor de ikke indhentede de nye oplysninger fra de speciallæger der allerede havde undersøgt og opereret mig i hhv skulder og knæ og så fik jeg stoppet min pensionsudbetaling fordi jeg var usamarbejdsvillig. Den 8.10.16 en lørdag - ... var jeg nødt til at tage til speciallægeundersøgelse hos Speciallæge i reumatologi ... hvis jeg skulle gøre mig noget som helst håb om at PFA skulle genoptage pensionsudbetalingen. Speciallægens undersøgelse viste at mit erhvervsevnetab fortsat var mistet med 2/3.

Jeg klagede over deres håndtering af sagen og behandling af mig og over at de også stoppede udbetalingen af min pension. Jeg fik efterfølgende en undskyldning fra PFA fra

PFA fortsatte udbetaling af erhvervsevnetabspension og ydelsesfritagelse og jeg fik også den pension for de måneder der var tilbageholdt. Denne undskyldning har jeg også fået tilsendt i kopi af PFA advokat da jeg igen spurgte efter nogle konkrete regler for hvad man må og ikke må når man modtager erhvervsevnetabspension. Jeg forstod dog aldrig lige hvor henne i den to år gamle undskyldning jeg skulle kunne finde de regler. Jeg har været til flere på hinanden uafhængige undersøgelser hos div speciallæger som alle har konkluderet at jeg har mistet min erhvervsevne med min 2/3.

Til trods for dette og til trods for at PFA tidligere har udbetalt på disse erklæringer skriver de nu i deres svar på min klage at de mener at det er deres opfattelse at de lægelige akter i meget vidt omfang baserer sig på min egen beskrivelse og opfattelse af mine smerter.

Dette er ikke korrekt da samtlige speciallæger alle er kommet med den samme konklusion om at jeg har mistet min erhvervsevne med min 2/3. Jeg kan jo heller ikke på nogen som helst måde lægge ordene i munden på højt uddannede speciallæger.

I øvrigt så er den seneste speciallæge jeg har været hos udpeget af PFA ligesom alle de andre speciallæger heller ikke har været mig bekendt. Jeg er fuldstændigt uforstående overfor hvordan PFA kan tilsidesætte samtlige lægelige erklæringer når de ingen lægefaglig ekspertise har og på baggrund af den korte periode de har overvåget mig hvor jeg tilsyneladende har gjort noget 'ulovligt' og at de så efterfølgende har stoppet min pensionsudbetaling. Derudover har PFA sat begge mine pensionsopsparinger til 0 og spærret dem så jeg ikke kan komme ind og se på dem via MITPFA.

Er der ikke nødt til at være nogle regler om hvad jeg må og ikke må når jeg modtager erhvervsevnetabspension og har jeg slet ikke ret til at lave noget som helst i min fritid ?! Er fritid kun forbeholdt de sunde og raske og fuldstændigt arbejdsdygtige?! Hvis jeg ikke må fortage mig noget i fritiden - i det omfang jeg kan og med en fritid der allerede er meget begrænset ifht hvad jeg foretog mig før jeg kom til skade - så frygter jeg da at få en depression oveni alt det andet hvis jeg skal sidde passivt derhjemme og se livet passere. Det har været rigeligt hårdt at miste mit sociale netværk som for mit vedkommende var en stor del af det af at have en arbejdsidentitet og en tilknytning til arbejdsmarkedet.

I 2003 blev jeg tilkendt fleksjob. Jeg er pt i fleksjob hos en [virksomhed] 2 timer om ugen men bliver muligvis sat op til 4-6 timer ugentligt. De få timers løn og tilskuddet fra kommunen er mit eneste forsørgelsesgrundlag. Dengang jeg fik tilkendt erhvervsevnetabspensionen var det ikke kun pga. mit helbred men ligeså meget pga. det økonomiske da jeg ikke længere havde og har evnen til at opretholde en indkomst for en fuldtidsbeskæftiget.

I mine skattepapirer kan PFA også konstatere at jeg ingen anden indtægt har udover pensionen fra dem samt fleksjobtilskud og lønnen i fleksjob hvilket langt fra bringer mig op på den løn jeg tjente da jeg kørte galt og den løn jeg formentlig ville have tjent i dag uden ulykken.

Der skal overhovedet heller ikke herske nogen som helst tvivl om at jeg til en hver tid havde foretrukket både mit arbejds- og privatliv som det var før bilulykken.

Men med tiden lærer man at leve med smerterne, generne og begrænsningerne fordi man skal det er bare ikke ensbetydende med at man er erklæret rask og fuldt arbejdsdygtig. Jeg ved dog godt at PFA er af den opfattelse at deres tilskadekomne kunders helbred bliver bedre med tiden men det er jeg altså ikke enig med dem i og det er heller ikke tilfældet for mig. Det handler vel også om at have lidt livskvalitet tilbage.

Hvis PFA har så meget magt så de kan tilsidesætte enhver speciallægeerklæring og afgørelser fra både ASK/AES og kommune, fleksjobsvisitering samt div arbejdsprøvninger og erklære mig rask på noget overvågningsmateriale de har foretaget i en kort periode som kun viser et øjebliksbillede og som langt fra viser hvad der foregår indenfor hjemmets fire vægge så kan det jo være fuldstændigt lige meget hvor mange speciallæger de sender deres kunder til hvis de helt suverænt selv bestemmer. Et fleksjob og en afgørelse i ASK/AES med stigende erhvervsevnetab og mengrad får man vel ikke bare for sjov skyld og ved at fortælle om sine symptomer til div speciallæger?!

Rent principielt kan det med de manglende regler jo vedrøre mange andre sygdomsramte pensionskunder som får udbetalt erhvervsevnetabspension end bare mig og hvis der ingen regler er for hvad man må og ikke må så har jeg virkelig svært ved at forstå hvad det er jeg har gjort så forkert så min pensions udbetaling er stoppet. Og skal man gå resten af livet og frygte om man bliver overvåget i færd med at slå sin græsplæne eller bære dagligvarer hjem fra supermarkedet, lege med sine [familiemedlem], gå til [boldsport] træning med [sit familiemedlem] etc. etc.

PFA vil jo altid have ret selvom samtlige læger og instanser erklærer en for uarbejdsdygtig med 65% for så vælger de jo bare at underkende alt og danne deres egen ikke lægefaglige mening.

I øvrigt har det været dybt intimiderende og har lagt et yderligere psykisk pres på mig - udover det økonomiske aspekt i at jeg har mistet en stor del af mit forsørgelsesgrundlag fra PFA - at blive overvåget og blive betragtet som en kriminel snyder. Selv den dag i dag går jeg stadig og ser mig over skuldrene når jeg forlader min bopæl. Det er ikke en rar følelse.

Jeg beklager det blev en lang udlægning af sagen. Håber ikke det er for rodet - men er forståeligt og håber også jeg har fået medsendt alt relevant dokumentation ellers håber jeg I vil gøre mig opmærksom på hvis I mangler noget fra mig for at få sagen fuldt belyst."

Selskabet har 5/4 2019 bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"1 PÅSTANDE

(1) Principalt: Klagen kan ikke tages til følge.

Subsidiært: [Klageren] er berettiget til udbetaling af halve invalideydelser og halv præmiefritagelse.

(2) PFA nedlægger derudover en selvstændig påstand om, at [klageren] skal anerkende, at PFA har været berettiget til at ophæve forsikringsdækningerne under hans pensionsordning policenr. ... og ... hos PFA med virkning fra 1. november 2018, som sket.

2 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER

Nærværende sag handler om, hvorvidt [klageren] har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne til PFA i forbindelse med PFAs stillingtagen til, om [klageren]

fortsat er berettiget til erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse, således at PFA har været berettiget til at ophæve hans erhvervsevnetabsforsikring med virkning fra den 1. november 2018, som sket.

I forbindelse med vurderingen af dette spørgsmål skal Ankenævnet for Forsikring tage stilling til, hvorvidt [klagerens] generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen i henhold til PFAs forsikringsbetingelser.

2.1 Forsikringsaftalen

Som bilag A fremlægges PFAs forsikringsbetingelser for den forsikring mod tab af erhvervsevne, som [klageren] har tegnet hos PFA.

Ifølge forsikringsbetingelsernes afsnit C § 1 er [klageren] berettiget til fuld udbetaling af invalideydelse og præmiefritagelse, såfremt hans generelle erhvervsevne er nedsat med mindst to tredjedele, mens der udbetales halve ydelser/bevilges halv præmiefritagelse, hvis erhvervsevnen er nedsat til mellem en tredjedel og halvdelen, jf. bilag A, side 5.

...

2.2 Grundlaget for PFAs bevilling af forsikringsdækning indtil 1. november 2018

[Klageren] blev den 8. juli 2004, bilag B, bevilget halv udbetaling af erhvervsevnetabsydelse fra den 21. januar 2004 og halv præmiefritagelse fra den 1. februar 2004.

Bevillingen er sket som følge af, at [klageren] i sin anmeldelse til PFA af 20. januar 2004, bilag C, oplyste, at han havde pådraget sig piskesmældsskader (whiplash) og beskadigelse af nakkehvirvel i forbindelse med et biluheld [i 2002], og at han nu var kommet i fleksjob på grund af følgerne af dette uheld.

[Klageren] klagede den 19. september 2004 til Ankenævnet for Forsikring over, at han kun var tilkendt halv invalidepension og halvpræmiefritagelse. I forbindelse med [klagerens] klage til Ankenævnet for Forsikring meddelte PFA den 17. november 2004, at PFA ændrede tilkendelsesdatoen for udbetalingerne fra den 21. januar 2004 til den 6. december 2002, svarende til tre måneder efter første sygedag, bilag D.

Ankenævnet for Forsikring afsagde kendelse herom den 1. april 2005 og udtalte, at PFA ikke kunne kritiseres for at have anset [klagerens] erhvervsevne for nedsat med halvdelen og ikke med to tredjedele, bilag E.

PFA fortsatte herefter udbetalingerne af halv invalidepension og halv præmiefritagelse. På baggrund af nye helbredsmæssige oplysninger ændrede PFA den 19. juni 2007 [klagerens] udbetaling således, at [klageren] med virkning fra den 1. juli 2005 blev bevilliget fuld udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og fuld præmiefritagelse, bilag F.

Bevillingen af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse fra den 6. december 2002 er fortsat under forudsætning af, at [klagerens] generelle erhvervsevne ikke har forbedret sig. [Klageren] er i det oprindelige bevillingsbrev, bilag B, såvel som i den efterfølgende korrespondance, herunder blandt andet i brev af 14. november 2016, bilag G, blevet orienteret om, at han er forpligtet til straks at meddele PFA, såfremt der sker ændringer af hans erhvervsevne eller tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. blandt andet følgende uddrag af PFAs bevillingsbrev af 14. november 2016, bilag G: *'Du har pligt til at kontakte os, hvis din situation ændrer sig. Det er vigtigt, at du kontakter*

os, hvis din erhvervsevne forbedres, eller din tilknytning til arbejdsmarkedet ændrer sig, da det kan få betydning for din invalidepension og præmiefritagelse. Vi beder dig derfor kontakte os, hvis du fx

- oplever, at dit helbred bliver forbedret
- timetallet i fleksjob øges, eller at du får et andet fleksjob
- får førtidspension
- får revalidering

Giver du os ikke besked, risikerer du at få mindre udbetalt, end du er berettiget til, eller du kan komme til at betale penge tilbage til os, hvis du har fået udbetalt for meget i invalidepension. '

Til brug for PFAs seneste vurdering af [klagerens] erhvervsevne fremsendte PFA funktionsevneskema til [klagerens] udfyldelse. Funktionsevneskemaet er underskrevet den 26. august 2018, bilag H.

...

PFA har endvidere modtaget et opfølgningsskema underskrevet af [klageren] den 12. juni 2018, bilag I, hvor [klageren] blandt andet oplyste følgende:

...

PFA har endvidere modtaget lægeattest af 1. juni 2018, udarbejdet af læge ..., bilag J, hvoraf blandt andet fremgår:

...

De ovenfor anførte oplysninger er blandt andre indgået i PFAs vurdering af [klagerens] erhvervsevne og dermed som en del af grundlaget for stillingtagen til fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse under [klagerens] erhvervsevnetabsforsikringer hos PFA med policensr. ... og

Den samlede værdi af bevilgede forsikringsydelse i perioden 6. december 2002 til ophævelsen med virkning fra den 1. november 2018 er kr. 2.645.852,00 tillige med en samlet præmiefritagelse på kr. 566.57,32.

2.3 Grundlaget for PFAs ophævelse af forsikringen

Ved brev af 25. oktober 2018, bilag K, meddelte PFA, at PFA pr. 1. december 2018 agtede at ophæve [klagerens] erhvervsevnetabsforsikringer med virkning fra den 1. november 2018, idet [klageren] efter PFAs opfattelse bevidst har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne i forbindelse med PFAs stillingtagen til, om [klageren] fortsat er berettiget til erhvervsevnetabsydelse. Subsidiært fordi [klageren] i strid med sin forpligtelse hertil bevidst har undladt at give PFA meddelelse om, at hans erhvervsevne er forbedret.

Ophævelsen af forsikringerne skyldes, at PFA i forbindelse med vurderingen af [klagerens] erhvervsevne er kommet i besiddelse af et bredt udvalg af oplysninger, der viser, at de af [klagerens] afgivne oplysningerne omkring omfanget og nedsættelsen af hans erhvervsevne samt karakteren af hans klager er helt uforenelige med hans faktiske aktivitets- og funktionsniveau.

Indledningsvis kan oplyses, at PFA, i sager hvor der opstår mistanke om, at en forsikringstager har afgivet urigtige oplysninger om nedsættelsen af sin erhvervsevne, indleder undersøgelser af forholdet med henblik på at afdække, hvorvidt der er tale om en begrundet mistanke. På denne baggrund træffer PFA beslutning om, hvorvidt der er grundlag for enten at fortsætte eller ophøre med at yde forsikringsdækning. I sager, hvor der foreligger dokumentation for, at den pågælden-

de forsikringstager bevidst har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne, vil PFA sædvanligvis ophæve forsikringsforholdet som følge af forsikringstagerens væsentlige tilsidesættelse af sine kontraktretlige forpligtelser over for selskabet - herunder den loyale samarbejds- og oplysningspligt.

Det skal i den forbindelse understreges, at ethvert undersøgelsesskridt, som PFA foretager som led i ovennævnte skadepolitik, altid sker i overensstemmelse med gældende lovgivning, de på området gældende regler om god skik samt det til enhver tid gældende branchekodeks.

Som led i PFAs undersøgelse af mistanken om svig iværksatte selskabet observationer af [klageren]. Oplysningerne foreligger blandt andet dokumenteret i form af observationsrapporter og foto-/videoptagelser, som er foretaget i perioden 18. august til 26. august 2018, 30. august til 2. september, 16. september og 23. september 2018.

Observationsrapporterne for de pågældende dage fremlægges som bilag L, ligesom der fremlægges en aktivitetsoversigt over de samlede observationer som bilag M. I tillæg hertil fremlægges som bilag N (USB-stik) et sammendrag af videoptagelserne af [klageren] med sløring af bipersoner. Videoptagelserne skal sammenholdes med observationsrapporterne, hvori der er henvist til de enkelte videoklip.

Ved observationerne er det konstateret, at [klageren] har et højt funktions- og aktivitetsniveau, og at han bevæger sig upåfaldende i alle henseender og funktionsmæssigt fremstår med væsentlig større erhvervsevne end det til PFA oplyste. Det er endvidere konstateret, at [klageren] på de observerede dage havde et gennemsnitligt dagligt aktivitetsniveau på ca. syv timer, herunder omfattende aktiviteter med indkøb af effekter til og salg af effekter på loppemarkeder, kørsel og varetagelse af hverv som [boldsport]træner samt hans fleksjob.

Det skal fremhæves, at [klageren] gentagne gange er observeret på flere af hinanden følgende dage. Der er intet i observationsmaterialet, der taler for, at [klageren] er nødsaget til at tage særlige hensyn for at skåne sig selv og undgå fysiske anstrengelser og bevægelser, ligesom der ikke er tegn på, at [klageren] efter fysiske aktiviteter, som eksempelvis når han har læsset et større antal effekter af og på en vogn eller i en bil, har øget besvær eller gener. Det bemærkes i den forbindelse, at der også er tale om større effekter, herunder borde, stole og andre tungere genstande.

Det er PFAs opfattelse, at de ovennævnte observationer er klart uforenelige med de oplysninger om omfang og karakteren af [klagerens] gener og erhvervsaktiviteter, som er afgivet af [klageren] til PFA, og som skulle udgøre grundlaget for PFAs beslutning om, hvorvidt PFA skulle fortsætte bevillingen af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelse.

Der skal blandt andet henvises til, at [klageren] har oplyst, at hans funktionsevne stadig er nedsat, at han ikke forventer en bedring af sin funktionsevne, at han maksimalt arbejder seks timer om ugen, og at han ikke forventer at blive i stand til at øge arbejdstiden. Endvidere henvises til [klagerens] oplysninger om, at han ikke er i stand til at bøje sig bagover eller til siden, og at han ikke er i stand til at strække armene over skuldrene eller løfte noget over skuldrene.

[Klageren] findes herefter at have beskrevet en dagligdag, der ligger langt fra den faktiske dagligdag, som PFAs observationer viser.

Der er herefter intet i de oplysninger, som PFA nu er i besiddelse af, som antyder, at [klageren] skulle have de anførte funktionsindskrænkninger med den virkning, at hans erhvervsevne skulle være reduceret i dækningsberettiget grad.

Det er således PFAs opfattelse, at [klageren] væsentligt har tilsidesat sine kontraktretlige forpligtelser over for selskabet - herunder den loyale samarbejds- og oplysningspligt - idet [klageren] har forsømt sin forpligtelse til at give PFA sandfærdige oplysninger om sin erhvervsevne i forbindelse med PFAs stillingtagen til, om [klageren] fortsat er berettiget til erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse under forsikringen. Subsidiært at [klageren], i strid med sin forpligtelse hertil, bevidst har undladt at give PFA meddelelse om, at hans erhvervsevne er blevet markant forbedret.

På baggrund af ovenstående er det PFAs klare opfattelse, at PFA har været berettiget til at ophæve forsikringsdækningerne under [klagerens] pensionsordning med policenr. ... og ..., som sket.

Det bemærkes, at [klageren] gentagne gange er blevet orienteret om, at oplysningerne afgivet til PFA skal være sandfærdige og fyldestgørende, ligesom [klageren] er blevet orienteret om de mulige konsekvenser af en manglende efterlevelse heraf. Således fremgår det af funktionsevneskemaet, bilag H, underskrevet den 26. august 2018 af [klageren]: '**G. Underskrift** Jeg erklærer, at mine besvarelser og oplysninger er i fuld overensstemmelse med sandheden. Jeg er klar over, at urigtige oplysninger eller fortielser kan medføre, at erstatningen nedsættes eller bortfalder. Dato: 26/8 2018 Forsikrede underskrift: [klageren] '

Endvidere fremgår det på forsiden af opfølgningsskemaet, bilag I, underskrevet den 12. juni 2018, at: '**Dine oplysninger skal være korrekte.** Det er vigtigt, at dine oplysninger til PFA er i fuld overensstemmelse med sandheden, og at du ikke fortier noget. Afgiver du urigtige oplysninger eller undlader du at afgive relevante oplysninger, kan det få betydning for din ret til udbetalinger, ligesom det kan være en overtrædelse af lovgivningen. '

Det bemærkes endvidere, som ligeledes anført i [klagerens] klage, at han fik lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger til ovenstående forhold, herunder det fremsendte dokumentationsmateriale, forinden forsikringsdækningen blev ophævet, gennem skriftlige korrespondancer med undertegnede, men at ingen af de fremkomne bemærkninger gav anledning til anden vurdering.

PFA har i ophævelsesbrevet taget forbehold for at kræve allerede udbetalte ydelser tilbagebetalt. Dette forbehold fastholder PFA.

I det tilfælde, at Ankenævnet for Forsikring mod forventning måtte finde, at der ikke er tilstrækkelig grundlag for at ophæve [klagerens] forsikringsdækninger under hans pensionsordninger med policenr. ... og ... hos PFA med virkning fra den 1. november 2018, som sket, gøres det gældende, at [klageren] ikke længere opfylder betingelserne således, at PFA er berettiget til at stoppe udbetalingerne, subsidiært at reducere udbetalingerne og præmiefritagelsen til halvdelen.

2.4 [klagerens] klage

[Klagerens] synspunkt om, at hans generelle erhvervsevne skulle være nedsat i dækningsberettiget grad synes i vidt omfang at være baseret på de lægelige akter i sagen.

Det er i den forbindelse PFAs opfattelse, at de lægelige akter i vidt omfang er baseret på [klagerens] egne oplysninger om smerter og funktionsindskrænkninger. Det er endvidere PFAs opfattelse, at der er en uoverensstemmelse mellem på den ene side [klagerens] egne oplysninger i bl.a. de lægelige akter og på den anden side den aktivitet, der fremgår af observationsmaterialet.

For så vidt angår [klagerens] bemærkning om, at PFA 'tilsidesætter' de lægelige erklæringer, gøres det gældende, at PFA selv sagt er berettiget til at inddrage nye og andre oplysninger end de lægelige akter og forsikringstagerens egne udsagn i forbindelse med PFAs løbende stillingtagen til en forsikringstagers ret til fortsat udbetaling og præmiefritagelse. PFA er i den forbindelse heller ikke 'bundet' af lægelige akter i et tilfælde som det foreliggende, hvor PFA kommer i besiddelse af oplysninger, som viser, at der ikke er overensstemmelse mellem oplysningerne i de lægelige akter og den aktivitet og funktionsevne, som fremgår af observationsmaterialet, og som viser, at erhvervsevnen ikke længere er nedsat i dækningsberettigende grad. Det afgørende er således ikke, hvad [klageren] har oplyst at kunne/ikke kunne, men hvad [klageren] rent faktisk er observeret at kunne.

For så vidt angår [klagerens] bemærkning om, at han gentagende gange både telefonisk og skriftligt har adspurgt PFA om et 'regelsæt' for, hvad man må/ikke må foretage sig i sin fritid, når man modtager invalidepension, samt hans bemærkning om, at han aldrig har fået udleveret "materiale om hvilke regler der skal følges for at modtage erhvervsevnetabspension"; kan det oplyses, at [klageren] gentagne gange er blevet oplyst om indholdet af de gældende forsikringsbetingelser.

[Klageren] er således blandt andet ved brev fra PFA af 24. november 2016, bilag O, i forbindelse med en klage blevet orienteret om indholdet af forsikringsbetingelserne, herunder betydningen af erhvervsevnen og nedsættelsesgraden. [Klageren] har senest modtaget kopi af dette brev den 5. december 2018, bilag P.

Uanset dette er det selv sagt ikke et spørgsmål om, hvilket 'regelsæt' [klageren] skal følge, men derimod et spørgsmål om, hvorvidt [klagerens] funktionsevne og aktivitetsniveau gør det muligt for ham at varetage et erhverv på mere end halv tid. Det afgørende er således ikke, at [klageren] har fritid, men at den fritid og de fritidsaktiviteter, som [klageren] observeres at have, under de konkrete omstændigheder er udtryk for, at [klageren] rent faktisk er i stand til at varetage et erhverv, og under alle omstændigheder, at [klageren] ikke har de funktionsindskrænkninger, som han har oplyst.

For så vidt angår [klagerens] bemærkninger om hans indtægtsgrundlag bemærkes, at det afgørende ved vurderingen af [klagerens] erhvervsevnetab heller ikke er, hvor meget [klageren] faktisk arbejder eller tjener, men derimod hvor meget [klageren] burde være i stand til at arbejde og tjene. Det er i den forbindelse PFAs opfattelse, at den aktivitet, som [klageren] udøver med indkøb af effekter til og salg af effekter på loppemarkeder, reelt må anses for at udgøre erhvervsaktivitet.

I forhold til [klagerens] bemærkning om, at observationsmaterialet kun viser et 'øjebliksbillede' og ikke viser, hvad der foregår 'indenfor hjemmets fire vægge'; bemærkes, at [klageren] er observeret i en samlet periode på over to uger og i flere på hinanden følgende dage. Det gøres gældende, at [klageren] på ingen af disse dage udviser et aktivitets- eller funktionsniveau, som er begrænset i det omfang, [klageren] har oplyst.

Det er PFAs opfattelse, at det foreliggende observationsmateriale giver et retvisende billede af [klagerens] aktivitets- og funktionsniveau, og at det observerede aktivitets- og funktionsniveau er udtryk for, at hans erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad.

Det af [klageren] i klagen anførte giver under alle omstændigheder ikke anledning til en ændret vurdering af sagen. Det afgørende for PFAs ret til at ophæve er, at de observationer, som der blev foretaget, har vist, at de af [klageren] angivne oplysninger omkring omfanget og nedsættelsen af hans erhvervsevne samt karakteren af hans klager er uforenelige med hans faktiske aktivitets- og funktionsniveau.

3 SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER

Det gøres gældende, at PFA har løftet bevisbyrden for, at [klageren] har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af hans erhvervsevne i forbindelse med vurderingen om fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse. Subsidiært at [klageren] bevidst har undladt at give PFA meddelelse om, at hans erhvervsevne er blevet markant forbedret i strid med sin forpligtelse hertil.

[Klageren] har således væsentligt tilsidesat sine kontraktretlige pligter over for PFA, herunder hans loyale samarbejds- og oplysningspligt.

På den baggrund er det PFAs opfattelse, at PFA har dokumenteret, at PFA er berettiget til at opheve [klagerens] erhvervsevnetabsforsikringer fra den 1. november 2018, som sket, uanset at der er sket udbetaling i en længere periode. Subsidiært gøres det gældende, at [klageren] ikke har et erhvervsevnetab på mindst halvdelen, og at han derfor ikke er berettiget til udbetaling og præmiefritagelse. Mere subsidiært gøres det gældende, at [klageren] ikke har et erhvervsevnetab på mindst to tredjedele, og at han derfor alene er berettiget til halv udbetaling og halv præmiefritagelse."

Klageren har den 17/5 2019 bl.a. anført:

"Jeg er uenig i PFAs klage og mener ikke jeg har afgivet urigtige oplysninger ifht mit helbred.

Der står i forsikringspolisen at jeg skal oplyse hvis der er ændringer i mit helbred hvilket jeg også mener jeg har gjort da mit helbred er blevet forværret.

Siden jeg blev tilkendt hhv 50% og fuld invalidepension er mit helbred blevet forværret i min venstre skulder og højre knæ som begge er blevet opereret og mit knæ skal muligvis opereres igen da det er meget løst.

Jeg har udfyldt de skemaer som PFA har sendt ca hvert år og som i øvrigt har været en kopi af samme skema hvert år. Og hvert år har jeg enten ringet eller skrevet til PFA fordi jeg har haft problemer med at besvare spørgsmålene i skemaet.

Der bliver bla spurgt om jeg kan krybe / kravle / gå på stiger og andre ting jeg ikke har mulighed for at svare på da det ikke er noget jeg gør i hverdagen. Jeg ved PFA optager tlf samtaler så der må findes den seneste hvor jeg har ringet og sagt at mange af spørgsmålene i skemaet er irrelevante for mig og jeg ikke aner hvad jeg skal svare på dem og det må også findes i en mail fra mig. PFA svarede i øvrigt at jeg bare skulle udfylde skemaet så godt jeg kunne - hvilket jeg har gjort - og hvis

der var noget de var i tvivl om ved det jeg havde udfyldt så ville de kontakte mig - hvilket de ikke gjorde men istedet for fik de mig overvåget.

Jeg har udfyldt skemaet efter bedste evne hvert år i forvisning om at det skulle udfyldes i relation til det arbejdsmæssige og om jeg evt kunne ændre min job situation.

Jeg har gennemlæst min forsikringspolice adskillige gange og jeg kan intet læse om reglerne for hvad man må i sin fritid. Der står intet. Og hvis man intet må lave i sin fritid så har jeg jo ingen livskvalitet tilbage. Hvad må jeg så foretage mig?! Skal jeg så bare blive siddende indenfor i min sofa og få en depression oveni alle mine andre gener?! Må jeg ingen fritidsinteresser have eller gå til træning?!

Alle de ting jeg er blevet overvåget gøre har jeg jo gjort i min fritid. Jeg føler ikke jeg har snydt PFA med noget eller afgivet urigtige oplysninger. I øvrigt så viser den overvågning også et meget unuanceret billede af min hverdag og fritid i en kort periode.

Ja jeg kan godt løfte mine arme op over hovedet - det er jeg jo nødt til når jeg skal have tøj af og på men jeg har som nævnt udfyldt det skema fra PFA alle årene med baggrund i om det var noget jeg kunne gøre hver dag i arbejdsmæssig sammenhæng.

Jeg er blevet overvåget løfte div ting som ingen af os ved hvor meget vejer. Jeg løfter også mine [familiemedlemmer] som jeg også passer ofte. Jeg handler også selv ind og løfter og bærer mine egne varer hjem til mit hus hvor jeg også går op ad de ni trappetrin til mit hus. Jeg ordner også selv min have og klarer de daglige huslige pligter sammen med min [ægtefælle] men ingen af delene er jo noget jeg gør hele dagen.

I skriver jeg har været [boldsport]træner. - men det hører jo under min fritid og jeg har på intet tidspunkt været en spillende træner - jeg har stået eller siddet. Før min bilulykke var jeg træner i hhv [boldsport] og [boldsport] - dengang spillende træner men det kan jeg desværre ikke mere. Det har altid ligget mit hjerte nær at hjælpe de unge mennesker i de små klubber omend det så er som siddende eller stående træner. Men det er altså ikke noget der bidrager til mit forsørgelsesgrundlag.

PFA har stoppet min pensionsudbetaling fra den 1. november 2018 hvilket betyder at halvdelen af mit forsørgelsesgrundlag er forsvundet hvilket igen gør det meget svært for mig at betale mine månedlige udgifter.

...

Siden da har jeg fået stoppet og tilbageholdt min pension et par gange og er blevet truet med at hvis jeg ikke deltog i den og den speciallæge erklæring så ville min pension blive stoppet - hvilket den jo så også er blevet et par gange.

Jeg - eller vi - føler virkelig det er personlig hetz og chikane mod os. Det er jo ikke uden grund at samtlige læger har erklæret mig uarbejdsdygtig med minimum 65% og det er altså ikke noget jeg bare kan tale mig til - som advokaten påstår. Speciallægeerklæringer foregår ved undersøgelser hvilket PFA forhåbentlig også er vidende om siden det er dem selv der gentagne gange har sendt mig til div speciallæger.

Det kan jo ikke være sådan at hvis speciallægen skriver noget PFA godt kan bruge i speciallægeerklæringen så gør de det og hvis ikke så er det pludselig mig der har talt med lægen og fået ham til at skrive noget. Igen må jeg henvise til sende speciallæge erklæringer har været genstand for udbetaling af fuld invalidepension tidligere så at sige at de lige pludselig ikke gælder virker altså meget mærkeligt.

Jeg er ikke enig i at PFA havde ret til at stoppe mine udbetalinger den 1. november 2018 og det undrer mig af de så skriver at de subsidiært vil udbetale halv invalidepension og det til trods for at den seneste speciallægeerklæring viser at jeg har mistet min erhvervsevne med min 65% vel at mærke den speciallæge PFA truede mig til at blive undersøgt af!!

Slutteligt - hvis alle ens lægepapirer og arbejdsprøvninger i ethvert erhverv samt flere afgørelser fra AES viser jeg har mistet min erhvervsevne med min 65% så kan de ting jeg laver i min fritid vel ikke gøre mig så rask så jeg kan blive frataget min fulde pension ?! Igen må jeg spørge om hvor henne i policen der står hvad jeg har ret til at foretage mig i min fritid?!"

Selskabet har den 18/6 2019 bl.a. anført:

"1 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER

For så vidt angår [klagerens] bemærkninger til hans forsikringspolice og 'regler for hvad man må i sin fritid' henvises til PFAs uddybende bemærkninger hertil i svarskriftet af 5. april 2019. Det skal i den forbindelse igen understreges, at det ikke er et spørgsmål om, hvilket 'regelsæt' [klageren] skal følge, men derimod et spørgsmål om, hvorvidt [klagerens] funktionsevne gør det muligt for ham at varetage et erhverv på mere end halv tid.

Den fritid og de fritidsaktiviteter, som [klageren] observeres at have, er efter PFAs opfattelse under de konkrete omstændigheder udtryk for, at [klageren] rent faktisk er i stand til at varetage et erhverv, og under alle omstændigheder, at [klageren] ikke har de funktionsindskrænkninger, som han har oplyst.

Det afgørende ved vurderingen af [klageren] erhvervsevnetab er således ikke, hvor meget [klageren] arbejder, eller hvor meget [klageren] tjener, men derimod hvor meget [klageren] rent faktisk er i stand til at arbejde/tjene. Det er i den forbindelse endvidere PFAs opfattelse, at den aktivitet, som [klageren] udøver med indkøb af effekter til og salg af effekter på loppemarkeder, reelt må anses for at udgøre erhvervsaktivitet.

Der henvises til, at [klageren] på de observerede dage havde et gennemsnitligt dagligt aktivitetsniveau på ca. syv timer, herunder omfattende aktiviteter med indkøb af effekter til og salg af effekter på loppemarkeder, kørsel og varetagelse af hverv som [boldsport]træner samt hans fleksjob.

Det skal fremhæves, at [klageren] gentagne gange er observeret på flere efter hinanden følgende dage over en observationsperiode på i alt 21 dage i perioden 18. august til 26. august 2018, 30. august til 2. september, 16. september og 23. september 2018. Der er således efter PFAs opfattelse tale om en lang observationsperiode, som netop giver mulighed for at få et nuanceret og retvisende billede af [klagerens] funktions- og aktivitetsniveau.

Det er herefter fortsat PFAs opfattelse, at observationsmaterialet dokumenterer, at [klagerens] erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettiget grad.

Det er endvidere fortsat PFAs opfattelse, at observationerne er klart uforenelige med de oplysninger om omfanget og karakteren af [klagerens] gener og erhvervsaktiviteter, som er afgivet af [klageren] til PFA, og som skulle udgøre grundlaget for PFAs beslutning om, hvorvidt PFA skulle fortsætte bevillingen af erhvervsevnetabsydelse samt præmiefritagelse.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at [klageren] netop har oplyst, at hans funktionsevne stadig er nedsat, at han ikke forventer en bedring af sin funktionsevne, at han maksimalt arbejder seks timer om ugen, og at han ikke forventer at blive i stand til at øge arbejdstiden. Endvidere henvises til [klagerens] oplysninger om, at han ikke er i stand til at bøje sig bagover eller til siden, og at han ikke er i stand til at strække armene over skuldrene eller løfte noget over skuldrene.

For så vidt angår [klagerens] bemærkning om, at PFA har 'truet' ham til at deltage i en speciallægeundersøgelse bemærkes, at det af [klagerens] forsikringsbetingelser afsnit C, § 3, bilag A, fremgår, at PFA til enhver tid kan kræve dokumentation for, at erhvervsevnen fortsat er nedsat i dækningsberettiget grad og forlange de oplysninger, som PFA anser for nødvendige til bedømmelse heraf. Der er derfor selvsagt ikke tale om chikane, men helt sædvanlig praksis.

...

2 SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER

Det fastholdes, at PFA har løftet bevisbyrden for, at [klageren] har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne i forbindelse med vurderingen om fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse. Subsidiært at [klageren] bevidst har undladt at give PFA meddelelse om, at hans erhvervsevne er blevet markant forbedret og derved forsømt sin forpligtelse til at give PFA sandfærdige oplysninger om sin erhvervsevne.

Det fastholdes, at [klageren] på denne baggrund væsentligt har tilsidesat sine kontraktretlige pligter over for PFA, herunder sin loyale samarbejds- og oplysningspligt.

På den baggrund er det fortsat PFAs opfattelse, at PFA er berettiget til at ophæve forsikringsdækningerne i [klagerens] pensionsordning fra den 1. november 2018, som sket.

Subsidiært gøres det fortsat gældende, at [klageren] ikke har et erhvervsevnetab på mindst halvdelen, og at han derfor ikke er berettiget til udbetaling og præmiefritagelse. Mere subsidiært gøres det gældende, at [klageren] ikke har et erhvervsevnetab på mindst 2/3, og at han derfor alene er berettiget til halv udbetaling og halv præmiefritagelse."

Til dette har klageren den 11/9 2019 og den 12/9 2019 det bl.a. er anført:

"Jeg er stadig ikke enig i PFAs advokat betragtninger.

Jeg har også indsendt Jer mine seneste papirer ang mit knæ og min ryg. Siden jeg fik tilkendt erhvervsevnetabspensionen er mit helbred blevet yderligere forværret hvad angår min skulder, mit knæ og min ryg. Dette har jeg beskrevet i en tidligere mail til Jer.

PFA's advokat påstår at de sidder med alle beviserne men de beviser de påstår de har er overvågning af min færden i fritiden. En overvågning i en ganske kort periode af mit liv som på ingen måde viser mine dagligdag inden for hjemmets fire vægge.

Jeg har gentagne gange spurgt PFA og deres advokat hvilke regler det er jeg har brudt men det har ikke været muligt at få konkretiseret og så er det altså ret svært at vide hvad jeg har gjort forkert.

De ting de har overvåget mig gøre er noget jeg har gjort i min fritid - ting jeg har tænkt mig at fortsætte med at foretage mig i min fritid så længe mit helbred tillader det.

Jeg skal vel ikke både have mistet min erhvervsevne og tilknytningen til arbejdsmarkedet samtidig med at jeg bliver frataget min fritid og den omgangskreds jeg har fået der som jeg før havde på mit arbejde.

Skal jeg forskelsbehandles og nægtes retten til at have en fritid fordi jeg her kommet til skade og skal PFA for evigt kunne overvåge min fritid?! Er meningen at jeg skal sidde passivt derhjemme og lade mit liv passere og muligvis få en depression oveni mine andre gener fordi jeg intet må foretage mig iflg. PFA.

Jeg kommer selv til at passe mit hus og min have med græsslåning osv. Jeg foretager selv mine dagligvareindkøb. Jeg kommer til at fortsætte med at gå tur med min hund og passe og løfte mine [familiemedlemmer]. Jeg kommer til at gå på loppemarked når jeg kan. For jeg er nødt til at leve et nogenlunde liv til trods for jeg har mistet min erhvervsevne.

Jeg kan ikke forstå at de ting jeg har lavet under overvågningen skulle kunne gøre mig rask - i PFA's øjne - og at jeg alternativt eller 'subsidiært' kun skulle være berettiget til udbetaling af halv erhvervsevnetabspension.

Jeg går ikke ud fra at vedkommende der har overvåget mig er læge eller at PFA eller deres advokat er læger. Så hvordan kan det vurderes ud fra en overvågning at jeg evt kun skulle være berettiget til halv erhvervsevnetabspension?! Hvad har jeg ret til at foretage mig i min fritid og gør det mig rask at jeg overhovedet foretager mig noget i min fritid i det omfang jeg kan.

Jeg har deltaget i samtlige speciallæger undersøgelser jeg er blevet bedt om af PFA og alle speciallægeerklæringer viser at min erhvervsevne er nedsat med 2/3. PFA påstår endvidere at jeg ikke er blevet undersøgt af lægerne men blot har fortalt om mine symptomer. Dette er ikke korrekt. Jeg har intet kendskab til nogen af de læger jeg er blevet henvist til og jeg kan simpelthen ikke fatte at PFA kan underkende og tilsidesætte samtlige speciallægeerklæringer og andre undersøgelser der taler til min fordel. Speciallæger som de i øvrigt selv har sendt mig til. Hvorfor så overhovedet spille nogens tid og penge hvis PFA vælger ikke at tro på lægerne?!

Jeg har ikke tjent nogle ekstra penge som PFA påstår og som bevis har jeg indsendt skattekort ad flere omgange. Ligesom jeg også har besvaret helbreds-kemaerne efter bedste evne men her har der åbenbart også været afvigelser – iflg. PFA. Jeg vil gerne her endnu engang gøre opmærksom på at disse skemaer langtfra er nemme at udfylde. Man skal åbenbart tænke sig grundigt om med at udfylde disse skemaer så man ikke kommer til at svare på noget der kan vendes og drejes og bruges mod en i en overvågningssituation.

De har heller ikke nogen beviser for at jeg har løbet rundt og trænet [boldsport] – for jeg kan desværre ikke løbe mere ej heller spille hverken [boldsport] eller golf som jeg ellers har gjort tidligere. Jeg har været hjælpetræner fordi [mit familiemedlem] selv har spillet i klubben og har udelukkende fået dækket min kørsel. Jeg har tidligere - før jeg kom til skade været træner i hhv [boldsport] og [boldsport]. Men det var FØR.

...

Jeg nægter at skulle gå og være bange for at lave noget jeg ikke må iflg PFAs regler - regler som åbenbart er ikke-eksisterende - resten af mit liv. Så hvis samtlige spec lægeerklæringer, adskillige arbejdsprøvnninger og afgørelser i AES ikke er dokumentation nok for at min erhvervsevne er varigt nedsat med 2/3 ja så ved jeg ikke lige hvad der så skal til.

Min fritid forbliver min fritid og den forbeholder jeg mig ret til at bruge som jeg vil og kan.

...

Jeg er blevet gjort opmærksom på at PFA ikke har overholdt egne regler da de stoppede min pensionsudbetaling.

De skriver at der er en opsigelsesfrist på 3 måneder inden et ophør af pensionsudbetaling. Denne frist er ikke overholdt i min sag.

Jeg modtog brev fra Advokat ... den 26. oktober 2018 dateret den 25. oktober og pensionsudbetalingen stoppede allerede pr 1. november 2018.

Jeg går ud fra det skyldes en fejl og ser frem til at modtage de tre måneders pension på min nem konto hurtigst muligt."

Hertil har selskabet den 30/9 2019 bl.a. anført:

"1 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER

Det bestrides, at PFA under henvisning til forsikringsbetingelsernes § 4, stk. 2, bilag A, skal udbetale [klageren] erhvervsevnetabsydelse svarende til tre måneder.

Den pågældende bestemmelse, hvortil [klageren] henviser, finder anvendelse ved tilfælde, hvor forsikringstagerens erhvervsevne er blevet genvundet i en sådan grad, at betingelserne for udbetaling og retten til præmiefritagelse ikke længere er til stede, mens forsikringsdækningen fortsat forbliver hos PFA.

Bestemmelsen finder selvsagt ikke anvendelse i et tilfælde som det foreliggende, hvor forsikringsdækningerne er ophævet som følge af svig.

[Klageren] stiller sig derudover fortsat uforstående over for, hvilke 'regler' han har 'brudt', ligesom han fortsat henviser til, at de pågældende aktiviteter er foretaget i hans fritid.

PFA henviser igen til PFAs uddybende bemærkninger herom i svarskriftet, side 8-9, samt i duplikken, side 1, ligesom der igen kan henvises til PFAs brev af 24. november 2016, bilag O, hvor [klageren] i forbindelse med en klage er blevet orienteret om indholdet af forsikringsbetingelserne, herunder betydningen af erhvervsevnen og nedsættelsesgraden, som senest blev genfremsendt til [klageren] den 5. december 2018, bilag P.

Det kan igen kort fremhæves, at det ikke er et spørgsmål om, hvilke 'regler' [klageren] skal følge, men derimod et spørgsmål om, hvorvidt [klagerens] funktionsevne og aktivitetsniveau gør det muligt for ham at varetage et erhverv på mere end halv tid. Dette spørgsmål er uafhængigt af, om aktiviteterne er foretaget som fritidsaktiviteter eller erhvervsaktiviteter. Det afgørende er den funktionsevne og det aktivitetsniveau, som aktiviteterne er udtryk for.

[Klageren] er observeret i en samlet periode på i alt 21 dage og i flere på hinanden følgende dage med et gennemsnitligt dagligt aktivitetsniveau på ca. syv timer, herunder forbundet med indkøb af effekter til og salg af effekter på loppemarkeder, kørsel og varetage af hverv som [boldsport]træner samt hans fleksjob. Der er således ikke tale om mindre dagligdagsaktiviteter såsom at slå græs, gå tur med en hund eller lignende, som [klageren] henviser til.

Det er fortsat PFAs opfattelse, at de aktiviteter, som [klageren] observeres at udøve, under de konkrete omstændigheder er udtryk for, at [klageren] er i stand til at varetage et erhverv, og under alle omstændigheder, at [klageren] ikke har de funktionsindskrænkninger, som han har oplyst.

På den baggrund er det fortsat PFAs opfattelse, at PFA er berettiget til at ophæve forsikringsdækningerne i [klagerens] pensionsordning fra den 1. november 2018, som sket."

Heroverfor har klageren den 27/12/2019 og den 30/12 2019 bl.a. anført:

"Jeg ved ikke hvor langt I er med min sag men jeg kan oplyse at jeg lige er blevet opereret i ryggen for diskusprolaps her den 20.12.19 og jeg skal opereres for nyt korsbånd om et halvt års tid.

Endvidere håber jeg at I vil se på, på hvilket grundlag jeg blev tilkendt erhvervsevnetabspension fra PFA i sin tid bla på det kognitive og tage det med I Jeres overvejelser og behandling af min sag at der siden da er kommet væsentligt mere oveni på det helbredsmæssige.

Jeg håber ikke at alle lægelige erklæringer, undersøgelser og operationer skal tilsidesættes for overvågning over en given periode.

Hvis PFAs overvågning vægter mere end det lægelige så forstår jeg ikke hvorfor man overhovedet skal spille hverken lægernes, PFA eller min tid - og penge på noget der alligevel bliver underkendt og tilsidesat.

PFA vil til hver en tid kunne fange mig på skjulte optagelser i noget der i deres øjne ikke passer ind i de helbredsskemaer de årligt beder mig udfylde fordi de skemaer er helt umulige at udfylde. Jeg har ad flere omgange kontaktet PFA med spørgsmål ang udfyldelse af skemaet men har hver gang fået besked på at jeg bare skulle udfylde det så godt jeg kunne og hvis der var noget de var i tvivl om så ville de kontakte mig, hvilket aldrig skete. Jeg blev derimod overvåget som en eller anden kriminel. Meget ubehageligt. Og slet ikke retvisende.

PFA vil helt sikkert os fremadrettet kunne fange mig i at slå græs eller passe og løfte mine [fami- liemedlemmer] og gå med min hund eller stå på en stige for at pudse mine vinduer eller rense mi- ne tagrender eller se mig foretage mig andre ting i min fritid som ikke harmonere med deres op- fattelse af at være syg. For hvem skal ellers gøre det? Og har jeg slet ingen ret til at foretage mig noget som helst i min fritid? Skal jeg både miste min erhvervsevne og mit helbred og sidde i et hjørne og intet må foretage mig og muligvis udvikle en depression oveni af frygt for at blive over-

våget af PFA i min fritid i færd med at gøre noget forkert i deres øjne - der lige pludselig gør mig rask med et trylleslag? Mange af mine gener og mén er kroniske hvilket betyder at de aldrig går væk selvom det da helt bestemt havde været ønskeligt.

Hvorfor lade folk tegne en forsikring og så egenhændigt beslutte at man ikke er syg til trods for at al lægelig dokumentation, kommunale akter og afgørelser i AES taler herfor???

...

Jeg har en lille tilføjelse mere til min sag fsva min allerførste afgørelse i ASK/AES som PFA har udbetalt efter i mange år hvori de i afgørelsen skriver at mine gener/mén bla. er; hukommelse- og koncentrationsbesvær, synsforstyrrelser, nakkesmerter, hovedpine, nedsat følelse i arm/ben.

Herudover er der kommet en masse yderligere oveni, brækket skulder ad flere omgange den ene af gangene med operation og indsættelse af stænger og skruer, re-operation for at tage stænger og skruer ud igen da skruen gnavede sig gennem benet, fald med overdrevet menisk, korsbånd, ledbånd og brud bagpå knæskallen med foreløbig en knæoperation og en ventende korsbåndsoperation da mit knæ gentagne gange ryger ud a led."

Selskabet har herefter den 17/1 2020 bl.a. anført:

"1 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER

[Klageren] gør gældende, at hans helbredstilstand er blevet forværret og henviser bl.a. til en operation for diskusprolaps i december 2019 og en fremtidig korsbåndsooperation. PFA gør i den forbindelse gældende, at selv i det tilfælde, at [klagerens] helbredstilstand måtte være blevet forværret efter den 1. november 2018 - hvilket der ikke foreligger dokumentation for - kan dette ikke tillægges betydning ved vurderingen af [klagerens] erhvervsevnetab allerede fordi, den postulerede forværring i så fald er sket efter ophævelsen af [klagerens] forsikringsdækninger under hans pensionsordning hos PFA.

Det er fortsat PFA's opfattelse, at det omfattende observationsmateriale, som er fremlagt i sagen, har påvist, at [klageren] har et højt funktions- og aktivitetsniveau, herunder med erhvervsarbejde, og at dette er i strid med de oplysninger om hans funktions- og erhvervsevne, som [klageren] har afgivet til PFA til brug for PFA's vurdering af fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse til [klageren].

Det fastholdes, at [klageren] på denne baggrund væsentligt og groft har tilsidesat sine kontraktretlige pligter over for PFA, herunder sin loyale samarbejds- og oplysningspligt, og at PFA derfor er berettiget til at ophæve forsikringsdækningerne fra den 1. november 2018, som sket. Subsidiært, at [klageren] ikke har et erhvervsevnetab på mindst halvdelen, og at han derfor ikke er berettiget til udbetaling og præmiefritagelse. Mere subsidiært, at [klageren] ikke har et erhvervsevnetab på mindst 2/3, og at han derfor alene er berettiget til halv udbetaling og halv præmiefritagelse.

PFA skal herefter anmode om, at sagen overgår til Ankenævnets behandling, og at der afsiges kendelse på det foreliggende grundlag."

Klageren har den 25/2 2020 bl.a. anført:

"Jeg har ikke yderligere til min sag andet end at jeg stadig slet ikke er enig med PFA i deres afgørelse som jeg mener kun bygger på overvågning i en periode på nogle få uger og intet lægeligt.

Jeg ville blive meget glad for at få oplyst kriterierne for at modtage erhvervsevnetabspension når alt mit lægelige dokumentation ikke er gældende. Jeg tænker selv at det er min fritid som PFA finder at jeg bruger forkert - til trods for mit helbred. Kognitive symptomer kan være svære at få øje på via en overvågning men altså jeg har ikke yderligere for det bliver bare flere skrivelser og frister mellem PFA og mig og det kommer der jo desværre ingen afgørelse ud af.

Til orientering kan jeg oplyse at jeg er blevet opereret i ryggen den 20. december 2019 - på [hospital] og afventer stadig knæoperation."

Af vejledende udtalelse af 9/11 2005 fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fremgår bl.a.:

"Vi har ved vores vurdering af [klageren] lagt vægt på, at han efter ulykken den [i 2002] ikke kunne fastholde sit tidligere arbejde som [job] hos [arbejdsgiver] på fuld tid. Han blev pr. 1. december 2003 bevilliget et fleksjob hos [virksomhed] i en jobfunktion af mere administrativ karakter. Fleksjobbet var på 18½ time om ugen.

Vi har lagt vægt på, at det efterfølgende viste sig, at [klageren] ikke kunne klare en arbejdsuge på 18½ time. Det var imidlertid ikke muligt for [virksomhed] at nedsætte arbejdsugen yderligere, og [klageren] blev opsagt med udgangen af august 2004 og fratrådte den 31. januar 2005. I opsigelsesperioden arbejdede han 12½ time om ugen.

Efter [klagerens] fratræden blev der fundet et nyt fleksjob hos [virksomhed], hvor [klageren] aktuelt arbejder. Det fremgår af sagens oplysninger, at det fortrinsvist er kontorarbejde han varetager. Fleksjobbet er oprettet med ugentligt timetal på 15 timer.

Det fremgår af fleksaftalen, at arbejdet skal tilrettelægges således, at den effektive arbejdstid ikke er højere end 12½ time om ugen.

Det må efter vores vurdering skønnes realistisk, at klageren med den pådragne funktionsindskrænkning kan påtage sig og fastholde det bevilligede fleksjob, når der tages hensyn til de aftalte skånehensyn. Ifølge fleksaftalen skal [klageren] arbejde 15 timer ugentlig med en effektiv arbejdsuge på 12½ time.

Vi vurderer, at [klageren] fremtidige erhvervsevne er væsentligt reduceret, og at ulykken har medført en varig nedsættelse af hans erhvervsmæssige muligheder for at kunne bestride et fuldtidsarbejde. På baggrund af erhvervsforløbet efter den aktuelle ulykke vurderer vi erhvervsevnetabet til skønsmæssigt 60 procent."

Af vejledende udtalelse af 7/1 2009:

"Vedrørende erhvervsevnetab:

...

Vi har i forbindelse med aktuelle revurdering indhentet erhvervsmæssige oplysninger fra [kommune] , arbejdsgiver og [klageren] selv .

Det fremgår heraf, at der siden 2005 har været foretaget arbejdsprøvning, og der har været etableret forskellige fleksjobs. Der har dog ikke været nogen længerevarende stabil periode, hvor [klageren] har arbejdet 15 timer ugentligt uden sygedage eller jobskifte.

På baggrund af de seneste erhvervsmæssige oplysninger er det vores vurdering, at [klageren] ikke på noget tidspunkt efter skaden har kunnet arbejde svarende til 15 timer ugentligt i en længerevarende stabil periode.

Vi vurderer, at [klageren] med de beskrevne gener efter skaden og det funktionsniveau, som er beskrevet i 2002 og 2003 - 2004 kunne arbejde omkring 10-12 timer ugentligt med skånehensyn. Vi vurderer herunder, at funktionsniveauet således allerede i tidsmæssig tæt tilknytning til skaden var nedsat i en sådan grad, at den reelle arbejdsmæssige værdi af [klagerens] beskæftigelse svarer til omkring 10-12 timer med skånehensyn.

Ved denne vurdering har vi lagt vægt på, at [klageren] trods et stort ønske om at arbejde har haft mange sygedage og mange jobs, hvor det efter en periode har vist sig, at han ikke kunne klare 12-15 timer ugentligt.

Vi er opmærksomme på, at [klageren] har angivet en forværring af sit funktionsniveau efter 2005. Vi finder imidlertid, at funktionsniveauet i hele perioden efter skaden har været nedsat i en sådan grad, at det ikke er sandsynligt, at [klageren] kunne arbejde mere end 10-12 timer set i et længerevarende perspektiv.

Vi finder herefter, at [klageren] erhvervsevne er nedsat med 2/3 som følge af aktuelle skade.

Vi har i overensstemmelse med ovenstående fastsat erhvervsevnetabet til 65 procent."

Af opfølgningsskema af 12/6 2018 fremgår bl.a.:

"2. Oplysninger om din sygdom

...

a. Er du raskmeldt? Nej

b. Er der sket ændringer i din helbredstilstand? Nej

...

3. Oplysninger om din erhvervssituation

a. Er du i job? Ja, ... 6 timer ...

...

f. Udfører du, eller er du i stand til at udføre andet arbejde, herunder ulønnet/frivilligt arbejde eller bestyrelsesarbejde? Nej"

Af funktionsskema af 26/8 2018 fremgår bl.a.:

"A. Daglige aktiviteter

Beskriv om du kan udføre nedenstående aktiviteter og i hvor lang tid

Gå? Til dels

Sidde? Til dels, varieret stillinger

Stå? Til dels

Cykle? Cykler aldrig

Køre bil/motorcykel/knallert? Til dels

B. Daglig bevægelighed

...

Bøje dig forover? Til dels. Bøjer mig ikke så ofte fremover.

Bøje dig bagover? Nej, dårlig ryg/knæ

Bøje dig til siden? – Nej, gør jeg aldrig

Ligge på knæ? Nej, ødelagt ledbånd/menisk/korsbånd/brud på knæskal

Sidde på hug? Gør jeg aldrig

...

Strække armene over skuldrene? Nej, brud x flere i skulderen

Løfte noget over skuldrene? Gør jeg aldrig - men nej er blevet opereret flere gange

C. Daglige løft

Hvor meget kan du løfte/børe? ? Indkøbsvarer

...

E. Øvrige forhold

Er dine gener konstante? Ja, kroniske smerter dagligt i varierende grad

Er smerterne være på visse tider af døgnet? Morgen og aften.

...

Beskriv din dagligdag og dine daglige rutiner: Passer mit fleksjob, træner mit knæ lidt styrke hos fysio

F. Ændringer i funktionsevnen

Er din funktionsevne stadig nedsat? Ja

Forventer du en bedring af din funktionsevne? Nej

Hvad mener du selv vil kunne forbedre din funktionsevne? En ny krop"

Af ortopædkirurgisk speciallægeerklæring af 12/10 2016 fremgår bl.a.:

"Aktuelle ulykkestilfælde:

Det aktuelle ulykkestilfælde opstod den 16.06.14, hvor patienten var ude at se på [boldsport]. Han deltog ikke selv i sporten, men faldt over et lille gærde og slog den venstre skulder. Kom på skadestuen i [by], hvor man konstaterede, at der var tale om en refraktur. Man overvejede åbenbart på et tidspunkt om der var tale om at det gamle brud slet ikke var helet, men i efterforløbet har man set tiltagende callusdannelse over den uforkudte midtskaftsfraktur på venstre kraveben og dermed konstateret, at der nok var tale om en refraktur. Blev behandlet med en slynge i ca. 6 uger. Var til seneste kontrol i september 2014 i Efterfølgende er der ikke givet nogen behandling fra sygehuset. Han har dog været til kontrol hos egen læge og er p.t. i gang med et udredningsforløb. Der skulle være foretaget røntgenundersøgelse af venstre albue. Disse billeder har jeg ikke set. Endvidere oplyser patienten og dennes [ægtefælle], at der er bestilt en nerveledningshastighedsundersøgelse på grund af generne fra albuen.

Aktuelle klager:

Patienten oplyser, at han har udtalt faldtendens, som stammer tilbage fra ulykken i 2002. De direkte gener fra venstre side består i smerter i skulderpartiet. Han kan ikke sove på venstre skulder. Vågner, hvis han kommer til at lægge sig på skulderen. Palpation af skulderregionen udløser ligeledes smerter. Der er smerter, som stråler ned i albuen. Han kan ikke løfte tunge ting og det, der generer ham mest er, at han pludselig taber ting ud af hånden. Disse håndslipstilfælde er ikke ledsaget af smerter. Smerterne kommer på andre tidspunkter. Indimellem kan det snurre lidt i fingrene, men der er ikke tale om egentligt føletab. Alt i alt er tilstanden vel nok nogenlunde uændret for venstre skulders vedkommende siden 2009, men han oplyser, at albuesymptomerne er nyttilkomne.

...

Objektiv undersøgelse:

Patienten fremfører sin sygehistorie uden aggraveren. Det kniber lidt med hukommelsen og han hjælpes så af [ægtefælle]. Fremtræder i øvrigt i god almentilstand. Af- og påklædningen foregår selvstændigt. Han holder venstre arm ind til siden, mens han tager tøjet af og på.

Ved inspektion af skuldermuskulaturen synes jeg ikke, at der er noget sikkert muskelsvind. Der er et meget fint ar over venstre kraveben, som er næsten usynligt. Ved palpation af kravebenet gør dette ondt. Jeg kan ikke føle nogen strepitus. Der er ingen hævelse omkring bruddet og således ikke nogen mærkbar callusdannelse, men det gør vældigt ondt, når man palperer bruddet. Jeg kan ikke føle nogen løshed. Der er ens omfang omkring overarmene. Underarmsomfang ligeledes ens. Håndledsomfang også ens.

Venstre skulder bevæges frem/op 90 (højre 160), ud/op 80 (140), bagud 30 (60), udaddrer 30 (60). Indaddrer således, at venstre hånd når 20 cm lavere mellem skulderbladene end den højre.

Ved undersøgelse af passiv bevægelighed af skulderen finder man denne nogenlunde som den aktive, men det gør vældigt ondt, når man holder ham omkring armen, væsentligst i albuen.

Ved palpation af albuen er der ømhed på såvel mediale som laterale epikondyl.

Albuen bevæges i øvrigt fra 10 graders overstræk til 120 graders bøjning. Højre fra 10 graders overstræk til 130 graders bøjning.

Der er egal bevægelighed af håndleddene, som bevæges op/ned 70/70, til siderne 50/20, drejebevægelse 90/90.

Der angives ikke nogen nedsat følesans på fingrene.

Begge hænders fingre knyttes til PV -afstand 0 cm.

Samlet spredeevne 21 cm fra spidsen af 1. til spidsen af 5. finger side på højre. 20 cm på venstre side.

Ved undersøgelse af nakken findes diffus ømhed af denne. Han kan foroverbøje til hagemanubrium- afstand 4 cm, bagudbøjning 30 grader, sidedrejning til højre 30 grader mod venstre 50 grader. Det gør ondt, hvis han forsøger at forcere yderligere.

Der er også indskrænket bevægelighed af lænden. Han kan kun foroverbøje til finger-gulv-afstand ca. 40 cm. Oplyser, at han mener, at han har en gammel Scheuerman's sygdom. Krumningerne synes dog umiddelbart at være indenfor det normale.

Underekstremiteterne er ikke undersøgt.

Resume og konklusion:

Det drejer sig således om en ... -årig mand, som i 2002 kom til skade ved et færdselsuheld og efterfølgende har været delvist erhvervsudygtig grundet følger efter piskesmæld, rygskaide og en ikke nøjere defineret lidelse i nervesystemet, som giver anledning til, at han ofte falder.

Tilskriver også det aktuelle fald i 2009 samt faldet i 2014, at han har dårlig balance. I 2009 brækkede han kravebenet og i 2014 var der formentlig tale om en refraktur.

Der er i mellemtiden i 2012 foretaget metalfjernelse efter det primære kravebensbrud uden at dette havde nogen indflydelse på hans gener.

Generne i dag er nogenlunde som de har været siden han kom til skade med kravebensbruddet i 2009 og består i smerter i venstre skulder samt indskrænket funktion af venstre arm.

Oplyser dog, at han efter bruddet i 2014 også har fået gener fra albuen og for dette er han under udredning hos egen læge.

Ved min undersøgelse i dag finder jeg ømhed svarende til kravebensbruddet, som jeg dog tror er helet, idet der på den seneste røntgenundersøgelse taget ca. 3 måneder efter ulykken i 2014, er set callusdannelse.

Der er indskrænket bevægelighed i venstre skulder, bevægeligheden i håndled og albuele er normal, men der er voldsom ømhed i albuen.

Tilstanden efter kravebensbruddet må således anses for at være stationær.

Med hensyn til de stillede spørgsmål kan jeg resumere, at han i øjeblikket arbejder i fleksjob 4 timer om ugen med udkørsel af madordning. Hans fritidsinteresser oplyser han ikke længere er eksisterende. Han er ophørt med at spille [boldsport] og være hjælpetræner.

Ved den objektive undersøgelse findes han ikke specielt veltrænet, men der er ikke nogen forskel på muskelfylden på højre og venstre overekstremitet (er højrehåndet).

Skadesforløbet er beskrevet som ovenfor. Der er ikke tale om noget misbrug og jeg mener ikke, at der er behandlingsmæssige tiltag, som vil kunne bedre hans tilstand.

Patienten fremtræder psykisk fuldstændig normal, men det er min opfattelse, at hans nedsatte funktionsniveau i højere grad er betinget af den åbenbart alvorlige ulykke i 2002 end af bruddet i venstre skulder i 2009 og genbruddet i 2014."

Af observationsrapporten fremgår bl.a.:

"Lørdag den 18.08.18.

...

Kl. 0551 var [bil] startet op og holdt i tomgang med lys på. [Klageren] gik rundt på vejen foran bilen og gjorde bil og trailer klar.

Kl. 0553 kørte [klageren] fra bopælen i [bil]. Traileren var spændt efter bilen.

...

Ankenævnet for Forsikring

23.

93549

Kl. 0645 stod [klageren] på [sted], omkring stadeplads [nr.], jf. plan over stadepladsen. Han var i færd med at tømme bil og trailer på stranden og stille effekterne op og gøre klar til at pladsen skulle åbne.

Kl. 0656 var statet gjort klar, bil og trailer tømt. [Klageren] kørte [bil] ud fra pladsen og til en nærliggende parkeringsplads.

Kl. 0658 kom [klageren] gående retur af fortovet tilbage til sin stand.

Kl. 0830 gik [klageren] rundt på standen og talte i tlf. og med kunder og øvrige stadeholdere.

Kl. 0915 gik [klageren] stadig rundt og talte med stadeholdere og kunder. Han gik nærmest konstant og røg på en cigaret.

Kl. 0937 var [klageren] i gang med at handle fra sin stadeplads.

Kl. 1120 var der fortsat handel i [klagerens] stade. I tidsrummet fra kl. 8000 til kl. 1338 var [klageren] aktiv i sit stade. Han hjalp kunder med at bære varer, som han havde solgt, ud til deres biler. Ligesom han hjalp med at læsse varerne ind i bilerne.

...

Kl. 1338 begyndte [klageren] at pakke statet sammen og lægge effekterne retur i kasser og poser. Store effekter som stole, skamler, borde mv. blev stillet retur på traileren. Traileren blev pakket helt op.

Kl. 1418 var [klageren] stadig i gang med at pakke sammen.

...

Kl. 1439 fortsatte [klageren] med at pakke ned. Han lagde tingene ind i [bil].

Kl. 1516 ankom [klageren] til bopælen. Han parkerede på vejen ud for sin bopæl og gik ind.

Kl. 1530 kørte [klageren] fra bopælen i [bil]. ...

Kl. 1535 kørte [bil] ind ved [idrætscenter] og parkerede. [Klageren] forlod bilen og gik ind på Stadion, hvor han så [sport].

Kl. 1610 kørte [bil] fra Idrætsanlægget og til [tankstation].

...

Kl. 1619 var [klageren] retur ved Idrætsanlægget og han forlod igen [bil] og gik ind på Stadion.

Kl. 1725 kørte [klageren] igen fra Idrætsanlægget og kørte i retning af bopælen.

...

Søndag den 19.08-18.

...

Kl. 0618 ankom [klageren] til ... , hvor han kørte indtil [loppemarked].

Kl. 0623 parkerede [klageren] på stien, umiddelbart ud for hvor han havde stadeplads. Han påbegyndte aflæsning af traileren.

Kl. 0740 var traileren læsset af og [klageren] kørte [bil] til en nærliggende p-plads. Her påbegyndte han at tage loppeeffekter ud af bilen og bære til stadepladsen.

Kl. 0741 bar [klageren] flere effekter ud fra bilen og gik til statet med.

...

I tidsrummet fra ca. kl. 0800 til kl. ca. 1345 var [klageren] på sin stadeplads, hvor han handlede og talte med kunder og stadeholderene ved siden af.

Kl. 1336 begyndte [klageren] at pakke sin stadeplads sammen og lægge tingene retur i trailer og bil.

Kl. 1448 kørte fra [loppemarked]....

...

Kl. 1600 ankom [klageren] til bopælen. Han parkerede [bil] på gaden ud for adressen.

...

Ankenævnet for Forsikring

24.

93549

Mandag 20.08-18.

...

Kl. 1402 kørte [klageren] fra bopælen i [bil]

Kl. 1412 fulgt til [opbevaringscontainer]. Han har adgang til container

Kl. 1415 kørte [klageren] igen frapladsen.

...

Kl. 1857 ankom [klageren] til [idrætscenter], hvor han parkerede og gik ind iført sorte jeans og blå sweatshirt. Han medbragte ikke taske eller andet.

Kl. 1907 sås han siddende med [person] - genkendt ud fra foto som cheftræner ... - i cafeteriet, mens de talte sammen.

Kl. 2003 begyndte de at samle [spillerne] sammen til træning i hallen. Herunder gik [klageren] rundt og instruerede [spillere] samt flyttede kegler på banen.

Kl. 2142 kørte [klageren] fra [idrætscenter].

...

Tirsdag 21.08-18

...

Kl. 1417 kørte [klageren] fra bopælen i [bil]. ...

Kl. 1427 kørte han i retning af [opbevaringscontainer]

Kl. 1429 var han allerede i færd med at aflukke en container på stedet og sætte sig ind i bilen.

Kl. 1431 kørte han fra stedet - retning retur imod

...

Kl. 1440 sås [klageren] gå foran sin bopæl og muligt rykke rundt på genstande omkring [bil] herunder blev en stol lagt ind i [bil].

Kl. 1451 bar [klageren] en kiste ind på grunden.

Kl. 1453 tog han noget fra påhængsvognen.

...

Onsdag den 22.02-18.

...

Kl. 1143 ankom han til [sted], hvor han kørte ind i gyde ved en lille antikbutik. Her stod han og talte med

Kl. 1157 sås han læsse en flyttekasse ind i bilen og gå ind i butikken med en slags plade.

Kl. 1159 kom han ud med en tilsyneladende tung udendørsvase på fod, som han lagde i [bil]. Han gik derefter ind med en sækkestol.

Kl. 1200 gik han ind med en pude og kom ud, hvorefter han læssede to mindre kommode på ben ind i [bil].

...

Kl. 1354 ankom han til bopælen og læssede genstande af.

...

Kl. 1649 kørte han ind på genbrugspladsen i [by]. Han holdt ved forskellige containere og var i færd med at tømme bilen.

Kl. 1651 smed han rør og stænger ud af bilen og bar dem væk.

...

Kl. 1656 tømte han fortsat bilen - bl.a. bar han en skabslignende genstand, som så tung ud. Den løftede han op i hovedhøjde, da han smed den i container.

...

Ankenævnet for Forsikring

25.

93549

Torsdag den 23.08.2018.

...

Kl. 0910 kørte [klageren] fra bopælen i [bil]. [Klageren] var alene i køretøjet.

Kl. 0925 blev [bil] parkeret på p-plads ud for [institution]. [Klageren] forlod køretøjet og gik ind på [institution].

Kl. 0936 kom [klageren] ud fra [institution]. [Klageren] havde et stykke papir i hånden. Han satte sig herefter ind i [bil] og kørte fra stedet.

Kl. 0946 blev [bil] parkeret på p-plads ud for [engrosbutik]. [Klageren] forlod køretøjet og gik ind i forretningen, hvor han ikke blev fulgt af observationen.

Kl. 1029 kom kunden ud fra [engrosbutik]. Kunden kørte med en indkøbsvogn fyldt med varer. Varerne blev lagt ind i [bil].

Kl. 1033 kørte [klageren] fra stedet i [bil].

Kl. 1041 blev [bil] parkeret på p-plads ud for [institution]. [Klageren] forlod køretøjet og gik 12 gange frem og tilbage mellem [bil] og [institution], mens han slæbte på forskellige indkøbsvarer i kasser og spande.

...

Kl. 1911 blev [bil] parkeret på p-plads ud for [idrætscenter]. [Klageren] forlod køretøjet og gik ind i Idrætscenteret, hvor han ikke blev fulgt af observationen.

Kl. 2030 sås [klageren] træne [boldspil] i sportshallen. I perioden fra kl. 2030 – kl. 2055 blev sportshallen holdt under observation. I perioden gik [klageren] rundt på banen og coachede [spillerne].

Kl. 2059 forlod [klageren] Idrætscenteret og gik til [bil]. Han kørte herefter fra stedet.

...

Fredag den 24.08.2018

...

Kl. 0929 kørte [klageren] ind på ..., hvor han parkerede ud for nogle ...containere. [Klageren] begyndte herefter at flytte diverse inventar fra [bils] varerum til traileren.

...

Kl. 1150 kom [klageren] ud fra bopælen medbringende en stor blå madras, som han lagde indi varerummet på [bil]. Han gik herefter retur bopælen.

Kl. 1225 kørte [klageren] fra bopælen i [bil].

...

Kl. 1308 blev [bil] parkeret på pladsen ud for [opbevaringscontainer]

...

Lørdag den 25.08.2018

...

Kl. 0640 kom [klageren] kørende til loppemarket [bil] påhængt en trailer ...

Kl. 0658 begyndte [klageren] at pakke varer ud fra traileren og sætte dem op i stedet.

Kl. 0728 var [klageren] færdig med at slæbe varer fra traileren til stedet. [Klageren] gik herefter og rettede varerne til i stedet.

Kl. 1310 begyndte [klageren] at flytte varer fra stedet til traileren.

Kl. 1339 var traileren pakket og [klageren] lukkede bagdørene.

Kl. 1340 skubbede [klageren] traileren rundt.

...

Søndag den 26.08.2018

...

Kl. 0636 kom [klageren] kørende til loppemarket [bil] påhængt trailer [Klageren] parkerede [bil] lige indenfor indgangen til loppemarket.

Kl. 0645 begyndte [klageren] at pakke trailer og varebil ud. [Klageren] slæbte på møbler, spande, kar o.lign. Der var ca. 20 m mellem stadet og [bil].

Kl. 0741 var [klageren] færdig med at pakke varebil og trailer ud. [Klageren] blev herefter holdt under punktvis observation.

...

Kl. 1400 begyndte [klageren] at pakke stadet sammen. Han flyttede herefter tingene fra stadet til [bil] og traileren. [Klageren] hjalp desuden en anden stadeholder med at bære nogle møbler. [Klageren] gik i alt 41 gange frem og tilbage mellem stade og varebil/trailer.

...

Torsdag den 30.08- 2018.

...

Fredag den 31.08.2018.

...

Kl. 0955 kørte [klageren] ind ved [engrosbutik].

Kl. 0958 forlod [klageren] [bil]. Han gik til skuret med indkøbsvogne, hvor han tog en vogn og gik ind til [engrosbutik].

Kl. 1021 kom [klageren] ud fra [engrosbutik]. Han medbragte en indkøbsvogn med en del varer på. Varerne blev lagt ind i varerummet på [bil].

Kl. 1026 var varerne læsset ind i varerummet og [klageren] stillede indkøbsvognen retur i skuret. Han talte kortvarigt med en anden kunde, der også var kommet ud fra butikken.

Kl. 1027 kørte [klageren] fra [engrosbutik] retur mod [institution].

...

Kl. 1232 kørte [bil] ud fra [opbevaringscontainer] og over på modsatte side af vejen til [opbevaringscontainer], hvor han kørte til sin lejede container.

Kl. 1234 holdt [bil] foran containeren og [klageren] og en [person] var i gang med at læssevarer ud fra containeren og ind i [bil].

Kl. 1235 [Klageren] bar varer ud fra containeren og [person] læssede dem ind i [bil].

...

Kl. 1315 kørte [bil] ind ved [sted].

Kl. 1356 sås [klageren] og [person] i gang med at opstille en pavillon for enden af alleen ved [bil] holdt i umiddelbar nærhed af, hvor de opstillede pavillonen.

...

Kl. 1625 var [klageren] og en [person] i gang med at læsse ting fra containeren ind i [bil] og på traileren.

...

Lørdag den 01.09.2018.

...

Kl. 1050 sås [klageren] stå og passe sine to boder på markedet på [sted]. [Klageren] var alene om atpasse boderne.

...

Søndag den 02.09.2018.

...

Kl. 0910 var [klageren] i gang med at gøre staderne klar til åbning. Han var alene på stadepladsen.

Kl. 0920 stod [klageren] i boden og talte med kunder.

Kl. 1020 stod [klageren] fortsat i boden og talte med kunder.

...

Kl. 1337 gik [klageren] til boden med tingene som han havde hentet i [bil].

Ankenævnet for Forsikring

27.

93549

...

Kl. 1400 var både [klageren] og [person] i staderne. Begge ekspederede kunder. I tidsrummet fra kl. 1600 til ...

Søndag den 16.09.2018

Kl. 07:00 blev der oprettet observation mod [loppemarked].

...

Kl. 0719 blev [klageren] set afhente varer fra varebilen. Der var ca. 20 m mellem stedet og [bil]. Herefter blev [klageren] holdt under punktvis observation.

...

Søndag den 23.09.2018

Kl. 07:00 blev der oprettet observation mod ovennævnte på [loppemarked].... [Klageren] befandt sig på sit sædvanlige stade, hvor hans forskellige varer var opstillet."

Af selskabets aktivitetsoversigt fremgår bl.a.:

	Dato	Tidsrum	Varighed	Aktivitet
Uge 1	Lørdag 18/8	0551 - 1516	9 timer 25 min	[Loppemarked]
	Søndag 19/8	0541 - 1600	10 timer 19 min	[Loppemarked]
I alt			19 timer 44 min	
Uge 2	Mandag 20/8	0940 - 1322	3 timer 42 min	[klageren] var væk fra bopælen kørende i varebilen. Ærinde ukendt.
		1402 - 1430	28 min	Kørt til [sted] i varebilen, hvor han har adgang til en container.
		1620 - 1706	46 min	Køre tur i varebilen.
		1830 - 2205	3 timer 35 min	Kørsel i varebilen til [idrætscenter]. Træning af [spillere].
	Tirsdag 21/8	1417 - 1437	20 min	Ærinde ved [opbevaringscontainer].
		1440 - 1637	1 time 57 min	Opholdte sig ved traileren foran bopælen og kørte fra stedet i varebilen til [sted], hvor han havde ærinde på [adresse].
	Onsdag 22/8	0816 - 1407	5 timer 51 min	Kørte [klageren] i varebilen til [adresse] og efterfølgende til [sted], hvor han læssede varer af. Han kørte efterfølgende til [sted], hvor han havde møde med ukendt mand. Retur til [by] og bopælen.
		1637 - 1715	38 min	Ærinde i varebilen til genbrugspladsen.

Ankenævnet for Forsikring

28.

93549

	Torsdag 23/8	0910 - 1146	2 timer 36 min	Kørsel til [institution], hvor han hjalp med indkøb ad 2 omgange idet han handlede i [engrosbutik].
		1848 - 2121	2 timer 33 min	Kørte [klageren] til [idrætscenter] til træning af [spillere].
	Fredag 24/8	0857 - 1002	1 time 5 min	Afhentning af trailer hos [sted] med varebil.
		1225 - 1321	56 min	Kørsel i varebil til blandt andet [container].
	Lørdag 25/8	0640 - 1454	8 timer 14 min	[Klageren] ankom til Loppemarkedet i ... med personbil og ... trailer og blev indtil afgang. Tidsrum uden kørsel.
	Søndag 26/8	0636 - 1514	8 timer 38 min	[Klageren] ankom i varebilen med trailer til [loppemarked] og blev indtil afgang. Tidsrum uden kørsel.
I alt			41 timer 19 min	
Uge 3	Torsdag 30/8	0952-1205	2 timer 10 min	[Fleksjob]
		1319-1331	12 min	Mindre køretur i varebil.
		1419-1440	21 min	Mindre køretur i varebil.
		1545-1621	36 min	Mindre køretur i varebil.
	Fredag 31/8	0900-1113	2 timer 13 min	Kørsel i varebil til [butik], [institution] og [engrosbutik].
		1219-1518	2 timer 59 min	Kørsel i varebil til [container] og videre til [sted].
		1612-1907	2 timer 55 min	Kørsel til [container] i varebil og videre til [sted].
	Lørdag 1/9	0838-1956	11 timer 18 min	Kørsel i varebil til [sted] og senere på restaurant.
	Søndag 2/9	0751-1800	10 timer 9 min	Kørsel i varebil til [sted].
I Alt			32 timer 53 min	
	Søndag 16/9	0719 - 1215		[Klageren] konstateret til stede i ... ved Loppemarkedet.
	Søndag 23/9	0700 - 1200		[Klageren] konstateret til stede i ... ved Loppemarkedet.

Nævnet er forelagt selskabets observationsrapport, og de fremsendte videoklip er set af nævnets sekretariat.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"A, Generelle betingelser

...

§ 3. Urigtige oplysninger

Er der afgivet urigtige eller mangelfulde oplysninger i nogen af de i § 2, stk. 1 nævnte dokumenter, gælder reglerne i lov om forsikringsaftaler, hvorefter forsikringsdækningen kan bortfalde helt eller delvist.

...

C. Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse

§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab

...

Stk. 5. En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede – efter PFA Pension's skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel resp. halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

§ 4. Ikrafttræden og ophør af invalidepension og/eller præmiefritagelse

...

Stk. 4. Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at betingelserne for udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse ikke længere er til stede, ophører udbetalingen af invalidepension med dertil hørende præmiefritagelse med indtil 3 måneders varsel. Er der alene ydet præmiefritagelse, ophører denne med 1 måneds varsel."

Nævnet udtaler:

Klageren, som er født i 1960'erne, var i 2002 udsat for et trafikuheld, hvor han pådrog sig et piskesmæld. I 2009 og 2014 var han udsat for to faldulykker, hvor han fik en fraktur i kraveben/skulder. Selskabet har ydet dækning med halve ydelser for tab af erhvervsevne fra den 6/12 2002 til den 30/6 2005 og med fulde ydelser fra 1/7 2005 til den 31/10 2018. Klageren arbejder 2 timer om ugen i et fleksjob.

Selskabet har anført, at klageren ikke er berettiget til yderligere ydelser eller præmiefritagelse efter den 1/11 2018, og selskabet har ophævet forsikringsdækningerne samt taget forbehold for at kræve tilbagebetaling af allerede udbetalte ydelser. Selskabet har anført, at klageren har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af sin erhvervsnedsættelse, og at klageren væsentligt har tilsidesat sin loyale oplysningspligt ved bevidst at have undladt at give selskabet meddelelse om, at hans erhvervsevne er forbedret.

Selskabet har henvist til det indhentede observationsmateriale, som efter selskabets opfattelse viser, at de af klageren afgivne oplysninger om omfanget og nedsættelsen af hans erhvervsevne

ikke er korrekte. Selskabet har observeret klageren i to uger, hvor klageren på de observerede dage havde et gennemsnitligt dagligt aktivitetsniveau på ca. syv timer, herunder omfattende aktiviteter med indkøb af effekter til og salg af effekter på loppemarkeder, kørsel og varetagelse af hvern som træner samt fleksjob. Selskabet har vurderet, at der er stor forskel på observationerne og klagerens egne oplysninger om hans funktionsniveau.

Klageren har anført, at hverken hans erhvervsevne eller hans helbredsmæssige situation har ændret sig. Han har anført, at samtlige speciallæger, som har undersøgt ham, har konkluderet, at hans erhvervsevne er nedsat med 2/3. Han har endvidere anført, at han løbende har forsøgt at udfylde selskabets helbredsskemaer så godt som muligt, og at han har manglet oplysninger om, hvad han må foretage sig i sin fritid.

Af ortopædkirurgisk speciallægeerklæring af 12/10 2016 fremgår det, at klageren "har været delvist erhvervsudygtig grundet følger efter piskesmæld, rygskaide og en ikke nøjere defineret lidelse i nervesystemet, som giver anledning til, at han ofte falder. Tilskriver også det aktuelle fald i 2009 samt faldet i 2014, at han har dårlig balance. I 2009 brækkede han kravebenet og i 2014 var der formentlig tale om en refraktur. Der er i mellemtiden i 2012 foretaget metalfjernelse efter det primære kravebensbrud uden at dette havde nogen indflydelse på hans gener. Generne i dag er nogenlunde som de har været siden han kom til skade med kravebensbruddet i 2009 og består i smerter i venstre skulder samt indskrænket funktion af venstre arm. Oplyser dog, at han efter bruddet i 2014 også har fået gener fra albuen og for dette er han under udredning hos egen læge. Ved min undersøgelse i dag finder jeg ømhed svarende til kravebensbruddet, som jeg dog tror er helet, idet der på den seneste røntgenundersøgelse taget ca. 3 måneder efter ulykken i 2014, er set callusdannelse. Der er indskrænket bevægelighed i venstre skulder, bevægeligheden i håndled og albueled er normal, men der er voldsom ømhed i albuen. Tilstanden efter kravebensbruddet må således anses for at være stationær. Der er ikke tale om noget misbrug og jeg mener ikke, at der er behandlingsmæssige tiltag, som vil kunne bedre hans tilstand. Patienten fremtræder psykisk fuldstændig normal, men det er min opfattelse, at

hans nedsatte funktionsniveau i højere grad er betinget af den åbenbart alvorlige ulykke i 2002 end af bruddet i venstre skulder i 2009 og genbruddet i 2014".

Af funktionsskema af 26/8 2018 fremgår det "**Daglige aktiviteter** Beskriv om du kan udføre nedenstående aktiviteter og i hvor lang tid **Gå?** Til dels **Sidde?** Til dels, varieret stillinger **Stå?** Til dels **Cykle?** Cykler aldrig **Køre bil/motorcykel/knallert?** Til dels **B. Daglig bevægelighed ... Bøje dig forover?** Til dels. Bøjer mig ikke så ofte fremover. **Bøje dig bagover?** Nej, dårlig ryg/knæ **Bøje dig til siden?** – Nej, gør jeg aldrig **Ligge på knæ?** Nej, ødelagt ledbånd/menisk/korsbånd/brud på knæskal **Sidde på hug?** Gør jeg aldrig ... **Strække armene over skuldrene?** Nej, brud x flere i skulderen **Løfte noget over skuldrene?** Gør jeg aldrig - men nej er blevet opereret flere gange **C. Daglige løft Hvor meget kan du løfte/børe?** ? Indkøbsvarer ... **E. Øvrige forhold Er dine gener konstante?** Ja, kroniske smerter dagligt i varierende grad **Er smerterne være på visse tider af døgnet?** Morgen og aften. ... **Beskriv din dagligdag og dine daglige rutiner:** Passer mit fleksjob, træner mit knæ lidt styrke hos fysio **F. Ændringer i funktionsevnen Er din funktionsevne stadig nedsat?** Ja **Forventer du en bedring af din funktionsevne?** Nej **Hvad mener du selv vil kunne forbedre din funktionsevne?** En ny krop".

Selskabet har foretaget observationer af klageren i perioderne fra den 18/8 2018 til den 26/8 2018, fra den 30/8 2018 til den 2/9 2018, samt fra den 16/9 2018 til den 23/9 2018. I observationsmaterialet ses klageren dagligt at køre forskellige ærinder i en varevogn, herunder afhentning og aflevering af genstande i en opbevaringscontainer, indkøb i engrossupermarked, som efterfølgende afleveres, samt som træner for et boldsporthold. I weekenderne er ham observeret på forskellige loppemarkeder, hvor han har sin egen stand. Han starter og slutter dagen med at bære genstande mellem standen og varevognen, ligesom han henter yderligere genstande i varevognen i dagens løb.

Af forsikringsbetingelserne fremgår det af afsnit C, § 1, stk. 5, at "En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede – efter PFA Pension's skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel resp. halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt er-

hvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse". Det fremgår videre af § 4, stk. 4: "Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at betingelserne for udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse ikke længere er til stede, ophører udbetalingen af invalidepension med dertil hørende præmiefritagelse med indtil 3 måneders varsel. Er der alene ydet præmiefritagelse, ophører denne med 1 måneds varsel".

Ophør af ydelser og præmiefritagelse pr. 1/11 2018

Selskabet har i over 11 år ydet klageren fuld dækning. Selskabet har ikke sandsynliggjort, at selskabets oprindelige afgørelse byggede på alt for lempelige vurderinger af klageren og således har haft kulancemæssigt præg.

Nævnet finder, at selskabet i en sådan situation skal bevise, at der er indtruffet en sådan bedring af klagerens forhold, som fører til, at han ikke længere har det hidtidige dækningsberettigende erhvervsevnetab.

Nævnet finder efter en gennemgang af sagen, at selskabet har bevist, at der siden 2002 er indtruffet en bedring af klagerens helbredsmæssige situation således, at hans erhvervsevne ikke længere kan anses for at være nedsat i dækningsberettigende grad. Nævnet har herefter ikke grundlag for at kritisere, at selskabet har standset udbetalingen af helbedsbetingede ydelser pr. 1/11 2018.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det fremlagte observationsmateriale dokumenterer, at klageren har et aktivitetsniveau af en sådan karakter og af et sådant omfang, at dette ville kunne konverteres til almindeligt erhvervsarbejde, og som efter nævnets vurdering vil betyde, at klageren vil kunne arbejde mere end halvdelen af den fulde erhvervsevne.

Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at klageren under observationerne blandt ses at have en dagligdag, hvor han ikke fremstår fysisk begrænset i nævneværdig grad, og hvor han er aktiv i et betydeligt antal timer. Han er blandt andet i stand til at passe en stand på loppemarkeder, at bære genstande frem og tilbage mellem stand og varevogn, at køre genstande til og fra en udlejningscontainer, at foretage engrosindkøb for en institution, at træne et boldsportshold og at passe sit fleksjob.

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem på den ene side klagerens egne oplysninger om, hvad han ifølge funktionsskemaet fra 2018 kan magte, og på den anden side det fremlagte observationsmateriale. Nævnet bemærker, at klageren i funktionsskemaet af 20/9 2018 har oplyst, at han til dels kan gå, stå, sidde, køre bil og bøje sig forover, at han ikke kan bøje sig bagover, bøje sig til siden, strække armene over skuldrene eller løfte noget over skuldrene. Han har også anført, at han har konstante smerter i varierende grad, og at hans dagligdag består i at passe sit fleksjob og træne sit knæ lidt hos en fysioterapeut.

Ophævelse af forsikringsdækninger/illoyal adfærd

Nævnet bemærker, at nævnet ved tidligere kendelser har accepteret, at der i særlige tilfælde kan ske en fremadrettet ophævelse af en forsikringstagers forsikring, som dækker erhvervsevnetab. Nævnet har udtalt, at en sådan ophævelse af forsikringsdækningen med henvisning til, at forsikringstageren har handlet illoyalt og har tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser, kræver en vis grovhed i den udviste adfærd, ligesom der må stilles betydelige krav i bevismæssig henseende. Nævnet henviser til sine afgørelser i sagerne 92901 og 94121.

På den baggrund og efter en samlet vurdering finder nævnet, at det fremlagte observationsmateriale er tilstrækkeligt bevis for, at klagerens adfærd er af en sådan grovhed, at selskabet - med henvisning til at klageren har handlet illoyalt i forhold til sine kontraktlige forpligtelser - er berettiget til at ophæve klagerens erhvervsevnetabsforsikring.

Ankenævnet *for* Forsikring

34.

93549

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem klagerens besvarelse af funktions- og opfølgningsskemaer og det fremlagte observationsmateriale.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Jens Kruse Mikkelsen

formand